

betalt til institutternes reservefonde, er indbetalt til sikring mod tab og ikke til ydelse af huslejetilskud. I de ordninger, der hidtil er gennemført inden for det almenyttige byggeri og for enkelte kollegier, har baggrunden for realkreditinstitutternes støtte med midler fra deres reservefonde været, at de pågældende byggerier ellers måtte forudses at blive nødlidende, således at tab på realkreditinstitutternes lån kunne blive følgen. Der er således tale om ved en indsats fra reservefonde at undgå endnu større tab ved, at panterne bliver nødlidende.

Hvis realkreditinstitutterne som led i en mere almindelig ordning for kollegierne skal deltage med støtte fra deres reservefonde, må det derfor forudsættes, at der er tale om en støtte, der er nødvendig for at undgå truende tab som følge af vanskeligheder ved at holde kollegierne udlejet til en rentabel leje.

Realkreditinstitutternes indsats må således begrænses til medvirken ved at skaffe de beløb, som skal til for at bringe underskud ud af verden på samme måde, som tilfældet er ved trojkaløsningerne inden for det almenyttige byggeri, medens udgifterne ved en løbende driftsstøtte som nævnt må dækkes af stat og kommune.«

c. Hverken realkreditloven eller de i medfør af denne udfærdigede administrative forskrifter indeholder udtrykkelige regler om reservefondsmidlernes anbringelse. Heller ikke bemærkningerne til lovforslaget indeholder bidrag til belysning af dette spørgsmål.

Derimod fremgår det af lovens § 8, at tilsynet med institutterne bl. a. skal påse, at hensynet til obligationernes sikkerhed tilbørligt iagttages. På denne bestemmelse sammenholdt med lovens § 23, stk. 1, kan muligvis støttes en forudsætning om, at reservefondsmidlerne skal anbringes sikkert og tilstrækkeligt likvide.

Da reserverne ifølge lovens § 23, stk. 1, skal tjene som sikkerhed for instituttets forpligtelser ved siden af pantesikkerheden, kan der formentlig heraf udledes en yderligere

forudsætning om, at reservefondsmidlerne for lån mod 1. prioritet ikke som led i en almindelig ordning kan benyttes til lån mod sekundær prioritet.

d. Det må på denne baggrund efter justitsministeriets opfattelse formentlig antages, at realkreditlovens regler om reserver bevirker, at der ikke uden særlig lovhjemmel vil kunne etableres en ordning, som den de tre kreditforeninger har foreslået. Det bemærkes i den forbindelse, at den nu foreslåede støtteordning ikke primært tager sigte på at beskytte institutterne mod tab, idet det bortset fra helt ekstraordinære tilfælde må antages, at landbrugsejendommens værdi yder tilstrækkelig sikkerhed for kreditforeningernes 1. prioritetslån. Tidligere har der som nævnt været etableret særlige ordninger, hvorefter realkreditinstitutterne kunne yde lån mod pant i fast ejendom af reserverne, fordi der var risiko for, at institutternes lån skulle blive nødlidende. Selv i disse tilfælde, har man imidlertid anset det for nødvendigt at tilvejebringe lovhjemmel for ordningen.

5. Med hensyn til forholdet til grundlovens § 73 bemærkes, at kreditforeningernes forslag er udtryk for en generel støtteordning til fordel for kriseramte landmænd, og at den pågældende anvendelse af reservefondsmidler i forhold til såvel den enkelte låntager som obligationsejer, må anses som et ejendomsindgreb af yderst begrænset intensitet.

På denne baggrund er det justitsministeriets opfattelse, at den foreslåede støtteordning ikke vil have karakter af ekspropriation, jfr. grundlovens § 73.

6. Konklusion.

Efter justitsministeriets mening må det på baggrund af realkreditlovens regler om lånegrænser og reserver antages, at gennemførelsen af den støtteordning, som de tre kreditforeninger har foreslået, kræver særlig lovhjemmel. Støtteordningen kan efter justitsministeriets opfattelse ikke anses for at være af ekspropriativ karakter.